

Marek Florek

Sandomierz, kościół Św. Jakuba, st. 7,
woj. tarnobrzeskie, AZP 89-73/2

Informator Archeologiczny : badania 25, 103-104

1991

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Robertowo, st. 21
gm. Brudzeń Duży, woj. płockie

Muzeum Mazowieckie w Płocku

Badania prowadził mgr Tomasz Kordala. Finansowane przez Muzeum Mazowieckie w Płocku. Czwarty sezon badań. Cmentarzysko rzędowe z XII-pocz. XIII w.

W 1991 r. przebadano obszar o powierzchni 100 m², przylegający od północy i od południa do zwirowni, która w l. 80. zniszczyła dużą część stanowiska. Odkryto 6 grobów szkieletowych (nr 21–26). Groby nr 22–26 tworzyły jednolity rząd pochówków usytuowany na osi północny wschód–południowy zachód, przy czym odległość między nimi była bardzo zróżnicowana: od kilku centymetrów do 1 metra. W 4 grobach tego rzędu zmarli złożeni byli głowami na północny zachód i na zachód, w piątym — na południowy wschód. Grób nr 21, będący częścią zupełnie innego rzędu, był usytuowany dłuższą osią na kierunku zachód–wschód (czaszka była zwrócona na zachód). Szkielety leżały w warstwie gruboziarnistego żwiru połodowcowego, zabarwionej przez związki żelaza na kolor brunatnoczłysty, na niewielkiej gł. 45–70 cm. Dane te nie oddają pierwotnego stanu z racji znacznego zniwelowania przez orkę wzniesienia, na którym znajduje się cmentarzysko. Stan zachowania materiału kostnego był stosunkowo zły i ograniczał się do zdeformowanych czaszek, kości długich i niekiedy ułamków żeber, kręgow, kości miednicy. Wszyscy zmarli spoczywali w pozycji na wznak, z rękami wyprostowanymi wzdłuż tułowia, natomiast czaszki tylko w dwóch przypadkach leżały na boku. Ze względu na rodzaj gruntu zarysy jam grobowych były bardzo słabo lub zupełnie niewidoczne. Groby odkryte w 1991 r., podobnie jak w latach poprzednich, były pozbawione konstrukcji kamiennych w postaci obudów bądź bruków. W żadnym nie stwierdzono też relikwów trumien drewnianych.

Inwentarze grobowe były jak na późną metrykę cmentarzyska dość bogate. Cztery groby (21, 22, 25, 26) zawierały wyposażenie. Najbogatsze wystąpiło w grobie nr 26: 5 kabłączków skroniowych, w tym 2 srebrne z uszkiem żłobkowanym, 2 posrebrzane i 1 ołowiany(?), nożyk żelazny oraz stojące w rejonie stóp zmarłego, w całości zachowane naczynie gliniane o wys. 9,5 cm, zdobione na prawie całej wysokości ukośnymi nacięciami i dookólnymi żłobkami. W innych grobach wystąpiły: 2 kabłączki skroniowe srebrne lub posrebrzane, 2 kabłączki ołowiane(?) oraz masywny pierścienek taśmowaty o końcach głęboko zachodzących na siebie, najgrubszy i najszerszy w części środkowej.

Materiał i dokumentację złożono w Muzeum Mazowieckim w Płocku.

Badania zakończono.

Rogoźnik, st. 2, gm. Bobrowniki, woj. katowickie patrz środkowa i późna epoka brązu

Sandomierz, kościół Św. Jakuba, st. 7
woj. tarnobrzeskie
AZP 89-73/2

Państwowa Służba Ochrony Zabytków
 Oddział Wojewódzki w Tarnobrzegu

Badania prowadził mgr Marek Florek. Finansowane przez ks. Rektora kościoła Św. Jakuba. Drugi sezon badań (po przerwie od 1983 r.). Kościół i klasztor z 2 ćw. XIII w.

Badania w 1991 r. miały zasięg ograniczony do wnętrza kościoła. Na zewnątrz prowadzono jedynie nadzory nad pracami ziemnymi przy podbijaniu fundamentów. W związku z planowaną wymianą posadzki w kościele wykonano 5 odkrywek w nawie południowej i przekop w poprzek tej nawy oraz 4 odkrywki w nawie północnej, o ogólnej powierzchni 25 m². Mimo niewielkiej skali prac, uzyskano szereg cennych informacji nt. sposobu budowy fundamentów i głębokości ich posadowienia, poziomów użytkowych wewnątrz

kościół, różnic chronologicznych między poszczególnymi jego częściami i skali przebudów dokonywanych w XVII, XIX i pocz. XX w.:

1. Uzyskano kolejny dowód, że obecny kościół wzniesiony został na miejscu starszej świątyni. Jest nim wtórnie użyty do budowy fundamentu jednego z filarów międzynawowych nagrobek kamienny i wyobrażeniem miecza i bliżej nieokreślony detal architektoniczny.
2. Różnice w sposobie fundamentowania filarów naw północnej i południowej oraz ścian obwodowych kościoła wskazują na istnienie więcej niż jednej (jak dotychczas przyjmowano) przerwy czasowej i towarzyszącej jej zmiany warsztatu wykonawczego w trakcie wznoszenia korpusu nawowego.
3. Stwierdzono istnienie 3 poziomów posadzek wewnątrz kościoła: późnoromańskiej zbudowanej z cegieł, fragmentarycznie zachowanej in situ w nawie północnej; barokowej kamienno-ceglanej; XIX-wiecznej z płyt piaskowcowych.
4. Stwierdzono, że prowadzone w l. 1907–1909 prace konserwatorskie, których celem było przywrócenie kościołowi XIII-wiecznego romańskiego wyglądu, doprowadziły w rzeczywistości do takich przekształceń i zniszczeń oryginalnej substancji, że wyciąganie obecnie jakichkolwiek wniosków odnośnie do pierwotnego kościoła na podstawie jego obecnego wyglądu, w tym zwłaszcza wątków murów i wymiarów cegieł, jest wysoce problematyczne.

Skoszewy Stare, st. 1
gm. Nowosolna, woj. łódzkie
AZP 64-53/—

Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi

Badania prowadzili dr Aldona Chmielowska (autorka sprawozdania), mgr Mieczysław Góra, mgr Bogusław Tassarek. Trzeci sezon badań. Grodzisko średniowieczne.

W 1991 r. kontynuowano jedynie badania wału grodziska w Skoszewach Starych, które położone jest na wysokiej terasie nad prawym brzegiem Moszczenicy, ustalenie chronologii i konstrukcji wału jest bowiem najważniejsze dla całości problematyki tego obiektu.

Wykop I — o rozmiarach 5 x 17 m — wytyczony został w części północnej wału, którego obecna wys. wynosi ok. 4 m. W trakcie jego eksploracji (w części szczytowej do gł. 150 cm od powierzchni) odsłonięto zarówno spalone, jak i zbutwiałe resztki konstrukcji drewnianych, zalegających na kulminacji wału. Ich układ wskazuje, iż była to konstrukcja rusztowa, wzmocniana przed rozsuwaniem się kamieniami. Na wewnętrznym zboczu wału zaobserwowano ślady drewnianych, długich dyli, zabezpieczających stoki wału przed obsypwaniem, jego podnóża umacniała gruba warstwa gliny. Między resztkami konstrukcji wału znalezione zostały ułamki ceramiki ręcznie lepionej, niektóre fragm. zdobione ze śladami słabego obtaczania przykrawężnego. Wstępnie datować można tę ceramikę na VII-IX/X w. U podnóża wału odkryto naczynie nowożytnie na gł. ok. 30 cm od powierzchni.

Wyniki badań w 1991 r. skłaniają do ostrożnych — na razie — przypuszczeń, iż założenie obronne w Skoszewach to brakujące ogniwo w sieci dotychczas poznanych wczesnośredniowiecznych grodów, zabezpieczających obszar środkowopolski od północnego wschodu.

Zabytki znajdują się w Muzeum Archeologicznym i Etnograficznym w Łodzi.

Badania będą kontynuowane.